

raggbock

Tragosoma depsariumRödlista
2010Livskraftig
LCNära hotad
NTSårbar
VUStarkt hotad
ENAkut hotad
CRNationellt utdöd
REKunskapsbrist
DD

Foto: Örjan Fritz © Naturcentrum AB

Raggbock är en stor skalbagge som tillhör familjen långhorningar. Den lever i gamla solexponerade tallågor i Götaland, Svealand och Norrland.

Livsmiljö och ekologi

Raggbockens larver utvecklas i äldre barrträdstammar som är liggande och barkfria. De trivs bäst i tallved med hård silvergrå ytved men med bevarad fuktighet i det inre. I närheten av individrika populationer har larver och kläckhål hittats även i avverkningsstubbar av gran och tall. Tallågorna är sällan mindre än 15–20 cm i diameter och ligger i soliga lägen med viss kontakt med markytan så att lågan hålls lagom fuktig. De första äggen läggs i cirka fem till tio år gammalt virke. Äggläggningen kan sedan fortsätta i tiotals år framöver så länge lågan har rätt vedkvalitet och solbelysningen är tillräcklig. Aktuella gnagspår har konstaterats i tallågor som legat på platsen i över hundra år. Äggen deponeras av honan långt in i springor i veden. Larverna gnager breda (10–12 mm) gångar ända in i kärnveden. Gångarna är fyllda av upp till 12–13 mm långa, grova gnagspån. Det tar minst fyra år för larven att utvecklas till skalbagge. Förpuppningen sker i en lång kokongliknande puppkammare som ofta går in i kärnveden och är omgiven av ekskrementer

blandad med vedspån. De fullbildade skalbaggarne kläcks från början av juli fram till början av augusti (något tidigare i södra Sverige). De stora (10–12 mm), ovala och fransade kläckhålen avslöjar ofta vilka stammar som är koloniserade. Inte sällan försvinner dock kläckhålen snart genom att hackspettar hackar bort den yttre veden i sitt sök efter larver. Arten är nattaktiv och den fullbildade skalbaggarne kryper ofta på tallågor men de är även goda flygare.

Utseende

Raggbocken är en mörkbrun till svart och svagt glänsande skalbagge som kan bli uppemot 3 cm stor. Dess antenner är kraftiga och längre än halva kroppen. Benen och antennerna är rödbruna. Den har stora ögon och tydlig behåring på huvud och halssköld. Halsskölden har en tagg på vardera sidan. Täckvingarna är breda och parallellsidiga.

Utbredning

Arten är i nuläget utbredd från östra Småland till Lule lappmark. Arten verkar ha sitt starkaste fäste i Mellansverige och då främst i Södermanland och Östergötland. Den är vanlig på Gotska Sandön.

Inventeringsmetod

För generell metodik och dokumentation, se Manual för Faunaväkteri. Raggbocken är en ÅGP-art, så ta kontakt med din länsstyrelse för att informera om att du tänker ge dig ut. De kan säkert ge dig tips och idéer om arten och är tacksamma för alla resultat. Ett sätt att uppskatta populationsstorleken inom ett område är att lokalisera de lämpliga lågorna och sedan räkna kläckhål. Kläckhålen är karakteristiska, svårigheten är snarast att bedöma om kläckhålen är färska eller gamla. Man kan dock genom att titta på vedens färg i kläckhålen avgöra om hålet har tillkommit under de senaste två åren. Redan räknade kläckhål kan markeras med t.ex. en färgad nål. Genom att räkna nytillkomna hål i augusti kan man följa kläckfrekvensen för varje låga och på så vis få ett mått på populationsstorleken inom lokalen. Oavsett om du vill försöka få en uppfattning om populationen för att kunna göra jämförelser mellan år eller nöjer dig med att bara notera förekomst/icke förekomst så är det viktigt att du försöker att kvantifiera insamlingsinsatsen genom att avgränsa det undersökta området och notera antalet undersökta lågor. Den fullbildade skalbaggen är nattaktiv och kan vara svårinventerad, men kan påträffas sittande på lågor vid nattsök med pannlampa.

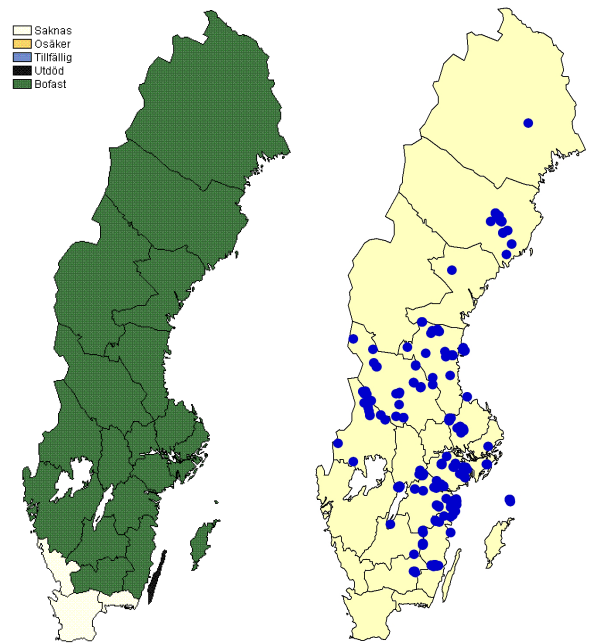

Larver och larvgångar av raggbock i tall.

Larvgångar och kläckhål av raggbock.

Foto: Örjan Fritz © Naturcentrum AB (sid 1) och Rune Axelsson (sid 2)

Fynd från 2000-2010

Referenser

U. Gärdenfors m.fl. 2002. Hundraelta nordiska evertebrater. Handledning för övervakning av rödlistade småkryp. Nord 2002:3. Nordiska Ministerrådet och ArtDatabanken.

Artfaktablad [raggbock](#), ArtDatabanken, SLU 2010-04-27

Allmän information om Faunaväkteri

Syftet med faunaväkteri är att få kunskap om våra vilda djurs tillstånd, främst hotade arter. Genom att följa en population från år till år kan trender upptäckas och hot kan uppmärksammas. Därigenom underlättas arbetet med att bevara arterna. Förutom årlig övervakning av kända populationer innefattar faunaväkteri även återbesök av äldre fyndplatser och eftersök av nya populationer. All väkteriverksamhet sammanställs och tillgängliggörs i Artportalen och kan därmed användas inom naturvård och miljöövervakning. Verksamheten är ideell men samordnas av ArtDatabanken och Sveriges entomologiska förening.

Bli faunaväktare!

Alla är välkomna att bli faunaväktare. Du behöver inte vara expert, ett naturintresse räcker. Välj din art på artportalen.se där du får mer information om hur du blir faunaväktare.

Kontakt: asa.hedin@slu.se

www.slu.se/artdatabanken

www.artportalen.se

www.sef.nu